

святых отцов Православной Церкви» (1869). Неодноразово перевиданий в останню чверть XIX – на поч. XX ст. (у цілісному вигляді та в уривках), цей твір є популярним досі, адже містить доступний для широкого кола читачів виклад осн. постулатів християн. доброчесності.

Осн. тв.: Два вернейшие средства к исправлению греховной жизни, по учению святых отцов и учителей св. Православной Церкви. – Саратов, 1868. – [2], II, 70 с.; Черты деятельного благочестия, по учению святых отцов Православной Церкви. – СПб., 1869. – [2], IV, 278 с. [Те саме. – СПб., 1871; О., 1885; О., 1890; М., 1912]; Как утвердить в себе памятование смерти, живя в мире среди житейской суеты. – М., 1882. – 4 с. [Те саме. – М., 1884; М., 1886; О., 1887; М., 1892; М., 1893; М., 1896; М., 1899 та ін.]; Покаянный плач необходим для всех ищущих спасения. – М., 1882. – 4 с. [Те саме. – М., 1884; М., 1886; М., 1892; М., 1896; М., 1901; М., 1905 та ін.]; Христианская жизнь, или Черты деятельного благочестия по учению святых отцов Православной Церкви. – М., 1996. – 191 с.; Как возделать сад своей души. Христианская жизнь по учению святых отцов Православной Церкви. – М., 2002. – 301, [1] с.; Православье као правоживье. – Света Гора Атонска Манастир Хиландар, 2006. – 154, [2] с.

Арх.: IP НБУВ. – Ф. 175. – Спр. 1734; ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 1. – Спр. 4762.

Опубл. дж.: Архимандрит Варфоломей, настоятель Нежинского Благовещенского монастыря. Некролог // Прибавление к Черниговским ЕИ. – 1873. – № 7. – Ч. неофиц. – С. 107–110; Хойнацкий А., свящ. Слово при погребении настоятеля Нежинского Благовещенского монастыря архимандрита Варфоломея // Там само. – С. 110–118; Акты и документы, относящиеся к истории Киевской Академии. – Отд. III (1796–1869 гг.). – Т. 5 (1823–1869 гг.) / с предисл., введ. и прим. проф. прот. Ф. И. Титова. – К., 1915. – С. 567–570, 577, 675, 718, 426.

Літ.: Пятидесятилетний юбилей Киевской духовной академии. – К., 1869. – С. 389; Хойнацкий А. Ф. Очерк истории Нежинского Благовещенского монастыря. – Нежин, 1906. – С. 52; Воробьев М., прот. Саратовская духовная семинария с 1830 по 1919 годы. – Режим доступу: http://www.religare.ru/2_81728_1_21.html. – Назва з екрана.

М. В. Яременко

ВАРФОЛОМІЙ (МЕДВЕДЄВ Василь Тихонович) [рос. Медведев Василий Тихонович] (1829–26.10[07.11].1881), архимандрит РПЦ, випускник КДА – церк. педагог.

Нар. у с. Анна Бобровського пов. Воронежської губ. (нині – смт, адм. центр Аннинського р-ну й Аннинського міськ. поселен-

ня Воронежської обл. РФ) у сім'ї дячка. Навчався у Воронежській ДС (1845–51) та КДА (1851–55), де здобув ступ. молодшого канд. богослов'я (ухвала Конференції КДА від 11.08.1855). Рукопис випускного твору В. «Святыи Феодор Исповедник, игумен Студийской обители» зберігається в IP НБУВ (рецензент – бакалавр Н. І. Щоголев).

Після закінчення КДА призначений інспектором і вчителем Охтирського ДУ (з 29.08.1856), де викладав катехізис, лат. мову, пояснення недільних і святкових євангелій та апостолів.

З 11.08.1860 переведений на посаду вчителя словесності та Св. Письма Орловської ДС. 26.11.1860 прийняв чернечий постриг; був рукопокладений у сан ієромонаха. З листопада 1860 до січня 1861 – в. о. інспектора семінарії. З 08.07.1862, продовжуючи викладацьку діяльність, обіймав посаду економа; входив до складу семінарського правління. У 1863 був членом епархіального ком-ту при Орловській ДС, створеного для розгляду синодального проекту Статуту духовних семінарій. За сумлінну службу 18.04.1864 зарахований до складу соборних ієромонахів С.-Петербурзької Олександроневської лаври. 25.05.1866 призначений інспектором і вчителем 2-го класу богослов. наук (гомілетика, викривальне і моральне богослов'я) Орловської ДС. Після реформування семінарії за статутом духовних академій 1867 р. викладав літургіку. У вересні 1868 – лютому 1869 – в. о. ректора. 14.04.1869 піднесений до сану архимандрита.

Указом Св. Синоду від 06.04–03.05.1878 призначений в. о. ректора Томської ДС, де читав літургіку. Ініціював видання ж-лу «Томские епархиальные ведомости» (виходив із 01.07.1880) та був його редактором.

Нагороджений орденами Св. Анни 2-го ступ. (26.03.1877) і Св. Володимира 4-го ступ. (20.04.1880).

Помер від туберкульозу легенів на 52-му році життя. Похований у Томському Богородице-Олексіївському чол. монастирі.

Арх.: ІР НБУВ. – Ф. 304. – Дис. 138; ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 2. – Спр. 5395.

Опубл. дж.: Матеріали для історії Орловської духовної семінарії с 1817 года // Орловские Ев. – 1868. – № 13. – Отд. неофиц. – С. 1053; 1871. – № 7. – Отд. неофиц. – С. 463, 466–467; № 9. – Отд. неофиц. – С. 600; № 10. – Отд. неофиц. – С. 651; Известия // Там само. – 1869. – № 9. – Отд. офиц. – С. 778; Извлечение из отчета об Орловской духовной семинарии за 1873/4 г. // Там само. – 1875. – № 10. – Отд. неофиц. – С. 658; № 12. – Отд. неофиц. – С. 789–790; Известия // Там само. – 1877. – № 10. – Отд. офиц. – С. 530; Известия // Томские Ев. – 1880. – № 3. – Отд. офиц. – С. 15; Некролог // Там само. – 1881. – № 22. – Отд. неофиц. – С. 338–339; Николаев А. И. Списки воспитанников, окончивших полный курс семинарских наук в Воронежской духовной семинарии за истекшее столетие (1780–1880) // Воронежские Ев. – 1882. – № 22. – Приложение. – С. 385; Воспоминания томского семинариста // Томские Ев. – 1907. – № 22. – Отд. неофиц. – С. 21–22; Певницкий В. Ф. Мои воспоминания. II. Студенческие годы. 1851–1855 г. – К., 1911. – С. 31; Акты и документы, относящиеся к истории Киевской Академии. – Отд. III (1796–1869 гг.). – Т. 5 (1823–1869 гг.) / с предисл., введ. и прим. проф. прот. Ф. И. Титова. – К., 1915. – С. 800–803.

Літ.: Самбікин Д., свящ. Воспитанники Киевской духовной академии (1819–1869), поступившие из Воронежской духовной семинарии // Воронежские Ев. – 1869. – № 22. – Отд. неофиц. – С. 936; Никольский К. И. Орловская духовная семинария (до 1867 года). Церковно-исторический очерк // Орловские Ев. – 1915. – № 1. – Приложение. – С. 302.

М. В. Яременко, М. Л. Ткачук

ВАСИЛЕВИЧ Алімпій [серб. Алимпије Васиљевић; рос. Василевич Алимпий] (21.11[03.12].1831–21.01[03.02].1911), випускник КДА – серб. науковець, педагог, політ. і громадський діяч.

Нар. у с. Велишевац Валевського округу (нині – общини Ліг Колубарського округу) Сербії. Початкову освіту здобув у 1842–44 у школі при монастирі Боговаджа (серб. Боговађа) та парафіяльній школі с. Цветановац (1845–46). У 1846 вступив до гімназії в м. Белграді, звідки в 1849 перейшов до Белградської ДС (т. зв. богословії). У складі групи з 5 стипендіатів Св. Синоду РПЦ був направлений на навчання до КДС (1850–53). За рекомендацією митрополита Белградського Петра (Йовановича) у 1853 зарахований до КДА, яку закінчив у 1857 зі ступ. канд. богослов'я, здобувши право на отри-

Алімпій
Василевич

мання ступ. магістра за умови бездоганної пед. або церк. служби «в своем отечестве» (ухвалу Ради КДА від 08.08.1857 затверджено Св. Синодом 24.12.1858). Рукопис випускного твору В. «О перенесении Сербского Патриаршества в немецкую землю» зберігається в ІР НБУВ.

Після повернення до Сербії служив писарем Пожаревацького округу (1857); вчителював у гімназії м. Шабац (1858–59). У 1859–64 обіймав посаду професора психології, логіки, гомілетики та богослов'я Белградської ДС, паралельно викладаючи рос. мову у Високій школі Белграда (1863–64). За поданням Ради КДА від 01.12.1859 (на підставі відгуку про службову діяльність В., надісланого митрополитом Михаїлом (Йовановичем) 06.10.1859), здобув ступ. магістра богослов'я і словесних наук (ухвала Св. Синоду від 16.02.1860). Певний час викладав у гімназіях м. Пожаревац (1864–68) та м. Белград (1868). У 1868 обійняв каф-ру філософії та логіки у Високій школі Белграда. З 1869 був її орд. професором. У 1875–76 навч. р. – ректор Високої школи.

З кін. 1850-х брав активну участь у політ. житті країни. За часів Святоандріївської